

Informatiekaart tactisch-strategisch extreem geweld en terrorisme v2.0 | 19 december 2023

Deze informatiekaart beschrijft de informatie-uitwisseling, rollen en verantwoordelijkheden tussen de driehoek en de regionale crisisorganisatie bij een uiting van extreem geweld of een terroristische dreiging/aanslag. Het doel van dit document is het verbeteren van de onderlinge samenwerking en het creëren van optimale veiligheid in de regio en de gemeenten daarin. Door optimale informatiedeling wordt een gedeeld actueel beeld gegenereerd, zodat iedere partner in veiligheid proportioneel zijn maatregelen kan nemen wanneer de situatie daarom vraagt. Dit draagt bij aan de veiligheid van hulpverleners en aan het goed positioneren van het bevoegd gezag. Daarnaast draagt het bij aan weloverwogen besluitvorming.

Inhoud tactisch/strategische informatiekaart:

In deze tactisch-strategische informatiekaart extreem geweld en terrorisme vindt u de volgende onderwerpen:

1. [Strategische doelen en uitgangspunten bij extreem geweld en terrorisme.](#)
2. [Duiding van extreem geweld en/of terrorisme.](#)
3. [De organisatie van de keten: driehoek versus regionale crisisorganisatie.](#)
4. [Scenario's uitgewerkt in een matrix: 1\) dreigingssituatie \(algemeen vs. concreet\), 2\) daadwerkelijk incident.](#)
5. [Risico- en crisiscommunicatie.](#)
6. [Strategische aandachtspunten voor de nafase.](#)
7. [Lijst met mogelijke sleutelbesluiten.](#)
8. [Relevant naslagwerk en aanvullende documentatie.](#)
9. [Overzicht met relevante strategische dilemma's \(10 strategische families\).](#)

1. Strategische doelen en uitgangspunten

Bij (dreiging van) extreem geweld of terrorisme is een gezamenlijke aanpak op lokaal, regionaal en nationaal niveau van belang. Hiervoor werken we in Midden-Nederland met doelen (*commanders intent*) en uitgangspunten. Deze doelen en uitgangspunten geven richting aan- en houvast bij voorspelbare en voorstelbare dilemma's en bij mogelijk conflicterende belangen. Per situatie dienen de doelen en uitgangspunten beschouwd (en vastgesteld) te worden door de driehoek of het BT.

Commanders intent (doelstellingen)

1. Het redden van mensenlevens en voorkomen van gezondheidsschade.
2. Het voorkomen van (directe) vervolgingen en/of slachtoffers.
3. Het opsporen en vervolgen van de daders.
4. Het voorkomen of beperken van maatschappelijke onrust.
5. Het bijdragen aan een zo snel mogelijke terugkeer naar een genormaliseerde situatie en maatschappelijke veerkracht.

Uitgangspunten bij extreem geweld en terrorisme

- We werken zoveel mogelijk scenario -en informatie gestuurd. Als er geen of beperkte informatie is, wordt er risico-gestuurd gewerkt.
- Aanpak op basis van risicobeheersing en niet risico-uitsluiting.
- Informatie wordt altijd multidisciplinair gedeeld, tenzij het opsporings- of intelligence belang zich hiertegen verzet. Multidisciplinaire informatiedeling moet bijdragen tot een gezamenlijk beeld en een zo veilig mogelijke hulpverleningssituatie.
- We werken op basis van een acceptabel risico voor hulpverleners. Dit heeft altijd prioriteit. Grootschalige hulpverlening vindt plaats tenzij door de politie of brandweer wordt aangegeven dat het niet veilig is.
- Het voorkomen van slachtoffers gaat voor economische gevolgen en milieuschade.
- Redding van mensen gaat voor het bergen van slachtoffers en opsporing, behalve bij acuut gevaar met een nog groter risico op slachtoffers.
- Open en transparante communicatie, voorzien van een handelingsperspectief. Informatie over een dreiging wordt openbaar gemaakt indien dit levens kan redden.
- Het normale leven gaat zoveel als mogelijk door. Genomen maatregelen hebben een zo beperkt mogelijke maatschappelijke impact en duur.
- Brede zorg voor getroffen en gedifferentieerd naar doelgroepen.
- We gaan uit van zelfredzaamheid (met focus op verminderd zelfredzaam).
- In geval van schaarste van middelen en capaciteit gaat het beschermen van personen voor op het faciliteren van maatschappelijke initiatieven.

2. Duiding

Afhankelijk van de situatie die speelt kan het enige tijd duren totdat er meer duidelijk is. Dit kan betekenen dat lang onzeker is wat de aard van een dreiging of incident precies is. Om deze reden is **duiding van het incident of de dreiging cruciaal**. De duiding van extreem geweld en/of het behandelen als zijnde een terroristisch incident vindt plaats op verschillende niveaus:

- **Operationele duiding:** door OC Politie. Deze duiding is cruciaal voor het optreden bij een incident, om te kunnen opschalen en eventueel overige (multidisciplinaire) partners in positie te brengen. Zo wordt gehandeld vanuit “het vermoeden van extreem geweld of terrorisme”.
- **Strategische duiding lokaal/regionaal:** door de crisisorganisatie, in dit geval de driehoek (of het BT).
- **Nationale duiding:** OM en de NCTV, mede op basis van de eerste operationele duiding. Indien er aanleiding is kan de NCTV een incident (voorlopig) publiekelijk duiden als terrorisme en mogelijk het dreigingsniveau verhogen (zie algemeen deel IBP voor stappenplan verhoging dreigingsniveau). Het OM (Landelijk Parket) duidt in het kader van opsporing.

3. Organisatie van de keten

Ervaringen met uitingen van extreem geweld en terroristische incidenten (bv. de tramaanslag in Utrecht) laten zien dat het thema nog steeds actueel is. Het bevoegd gezag staat voor de uitdaging om die maatregelen en voorzieningen te treffen die nodig zijn ter handhaving van de openbare en rechtsorde en het beperken van de gevolgen van een crisis. De bestuurlijke aanpak bij extreem geweld of terrorisme wordt gedaan vanuit de driehoek, het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) – en afhankelijk van de situatie – het Regionaal Beleidsteam (RBT) en het Rijksniveau.

3.1 Rolverdeling en onderscheid

De (lokale) driehoek, het GBT/RBT en het Rijk (NCTV) hebben overall gezien een eigenstandige rol in de volgende situaties bij extreem geweld of terrorisme:

- Openbare ordeverstoring (bv. (dreiging op) demonstratie/evenementen die ‘uit de hand lopen’, maatschappelijke onrust, etc.)
Inzet is driehoek, eventueel regionale crisisorganisatie indien inzet hulpdiensten noodzakelijk is of dreigt te zijn én regelen van vroegtijdige informatiepositie van de veiligheidsregio bij grote verstoringen. Dit kan door de directeur veiligheidsregio/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie¹ uit te nodigen voor het driehoeksoverleg.
- (Dreigende) situaties met grote strafrechtelijke component (bv. dreiging van een terroristische aanslag)
Inzet is driehoek (+NCTV), informatielijn naar regionale crisisorganisatie bij mogelijkheid (acute en/of concrete dreiging) tot daadwerkelijke crisis. Het bevoegd gezag kan er voor kiezen de directeur veiligheidsregio/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie of de (R)OL uit te nodigen voor het driehoeksoverleg (voor een informatiepositie en afstemmen multidisciplinaire inzet hulpdiensten).
- GRIP situaties met een strafrechtelijke en/of openbare orde component (bv. groot extreem geweldsincident, terroristische aanslag)
Inzet is GBT/RBT aanpak van de gevolgbestrijding en nafase, driehoek aanpak van handhaving openbare orde, rechtsorde en opsporing)

De driehoek en het GBT hebben beide een eigen wettelijke taak en kunnen in verschillende situaties samen en naast elkaar acteren, zoals bij een terroristische aanslag. Bij een grove uiting van extreem geweld of een terroristische dreiging/aanslag komen verschillende bevoegdheden van de diverse nationale, regionale en lokale partijen aan de orde. Het gezag (veelal BM) wordt optimaal gefaciliteerd om snel, effectief en transparant besluiten te nemen. Dit document kan daarbij helpen. OOV voert regievoorbereiding van de bestuurlijke besluitvorming in de driehoek door bevoegd gezag, bijvoorbeeld met betrekking tot inzet van interventiediensten bij een aanslag met eventuele vervolgdreiging. Besluiten worden genomen door het betreffende gezag.

In de driehoek vindt, indien nodig, besluitvorming plaats over veiligheidsonderwerpen die vanwege hun aard alleen in driehoeksverband besproken kunnen worden, vaak in aanwezigheid van NCTV en AIVD. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om specifieke informatie rondom (actuele) dreigingssituaties, opsporing van verdachten en signalen/risico's op (grootschalige) openbare ordeverstoringen. OOV adviseert de burgemeester over OOV-aangelegenheden en voert ambtelijke regie op de voorbereiding van driehoeksvergaderingen (rechtstreekse advieslijn vanuit mono-kolom OOV). Het uitgangspunt is dat de uitkomst van deze informatie, indien relevant voor de crisisbeheersing, multidisciplinair wordt gedeeld, tenzij de vertrouwelijkheid dit niet toe laat. Het BT wordt vanuit de driehoek op hoofdlijnen geïnformeerd over maatregelen en/of mogelijke gevolgen wanneer dit essentieel is voor het uitvoeren van de taken van het GBT.

¹ Of de Regionaal Operationeel Leider ((R)OL) namens hem.

Het BT focust zich op de advisering en ondersteuning van het bevoegd gezag en het anticiperen op lange termijn effecten. De inzet is gericht op het nemen van maatregelen en voorzieningen die nodig zijn voor het afhandelen van de gevolgen van het incident. In het BT wordt een integraal beeld geschetst van de situatie door de vertegenwoordigers van de diverse kolommen. Ook vindt in het BT besluitvorming plaats over de wijze van crisisbeheersing. De besluitvorming in het BT wordt voorbereid door het ROT (o.a. door een strategische analyse van de crisis).

3.2 Wettelijk kader en bevoegdheden

- De burgemeester heeft het gezag over de openbare orde (art. 172 Gemeentewet en art. 11 Politiewet).
- De HOvJ heeft het gezag over de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (art 124 Wet op de rechterlijke organisatie en art. 12 Politiewet).
- De burgemeester maakt in de driehoek afspraken met het OM en de politie over de inzet van politie op lokale prioriteiten en de bestrijding van criminaliteit (art. 15 Politiewet).
- De burgemeester is opperbevelhebber bij rampen en crises (art. 5 Wet veiligheidsregio's).

De adviseur OOV/het hoofd OOV² adviseert de burgemeester over openbare orde en veiligheid, het beleidsteam (en/of de (R)OL) adviseert de burgemeester over de crisis –en gevolgbestrijding.

3.3 Aansluiting regionale crisisorganisatie

Bij een dreiging of bij een incident waar (nog) geen multidisciplinaire coördinatie en afstemming vereist is, is de driehoek leidend (en de SGBO als uitvoeringsorganisatie van de driehoek). Om aansluiting met de andere hulpverleningsdiensten te blijven faciliteren en een snelle multidisciplinaire opschaling te borgen sluit de (R)OL aan bij de SGBO als vertegenwoordiger vanuit de regionale crisisorganisatie. Om een goede aansluiting te realiseren in de driehoek kan de directeur veiligheidsregio/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie door het bevoegd gezag uitgenodigd worden. De (R)OL en/of directeur veiligheidsregio/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie/veiligheidsdirectie heeft hier formeel geen (operationele) leiding. Hij/zij functioneert binnen de driehoek/SGBO als vertegenwoordiger van de regionale crisisorganisatie/veiligheidsregio. Er wordt aangesloten bij de driehoek en de SGBO om een informatiepositie te includeren en om adequaat op te kunnen treden als regionale crisisorganisatie. Tevens borgen we het zo veilig mogelijk en afgestemd optreden van hulpdiensten. De (R)OL kan daarnaast besluiten om een operationeel kernteam (of denktank) in te richten om zich multidisciplinair voor te bereiden op (terroristische) scenario's, handelingsperspectieven en bestuurlijke informatievoorziening (richting gemeenten en partners).

3.4 Rijksniveau

In geval van (het vermoeden van) een terroristische (vervolg)dreiging met (potentiële) impact op regionaal of nationaal niveau, kan (een vertegenwoordiger van) de NCTV worden toegevoegd aan de driehoek, in het BT of elders in de crisisorganisatie (vb. in het ROT tijdens de tramaanslag). De NCTV heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid t.a.v. bewaken en beveiligen van personen en objecten in het Rijksdomein en een coördinerende (R)OL op het gebied van crisisbeheersing. Het Rijk (bij terrorisme de minister van JenV) vervult hierbij een faciliterende, richtinggevende en/of sturende (R)OL. Welke positie de minister van JenV inneemt, hangt af van wat de situatie vraagt.

3.5 Schematische weergave (uitvoerings-)organisatie bij extreem geweld of terrorisme

De organisatie wordt opgevegericht ingericht op basis van de situatie die speelt (conform de vragen wat is er aan de hand, hoe erg is dat en wat moeten we daarvoor kunnen (en met wie)?). Waar nodig kan beargumenteerd afgeweken worden. De integraliteit (informatie, overwegingen en besluitvorming) wordt bij opschaling bewaakt in het BT. Het ROT bereidt besluitvorming in het BT voor middels het opleveren van strategische analyses. De (R)OL coördineert dit bij opschaling en kan indien gewenst specifieke acties uitzetten bij leden van het ROT (zoals OOV/BZ). Ook de driehoek wordt ambtelijk voorbereid door OOV (en partners).

In sommige gevallen is vertrouwelijke bespreking en besluitvorming in de driehoek noodzakelijk omdat de aard van de besluitvorming hiertoe aanleiding geeft. Besluitvorming in de driehoek wordt (ambtelijk) voorbereid door politie, OM en OOV en rechtstreeks aan de driehoek voorgelegd (te denken valt aan afwegingen op basis van vertrouwelijke informatie van inzet op handhaving openbare orde, inzet eenheden t.b.v. Bewaken en Beveiligen, inzet veiligheidsrisicogebied, inzet van spotters, inzet van DSI, risico-inschatting of signalen grootschalige openbare ordeverstoring, dreigingsscenario's (inclusief lijn van optreden), etc.). Indien sprake is van effecten op de hulpverlening wordt deze informatie altijd gedeeld met de regionale crisisorganisatie.

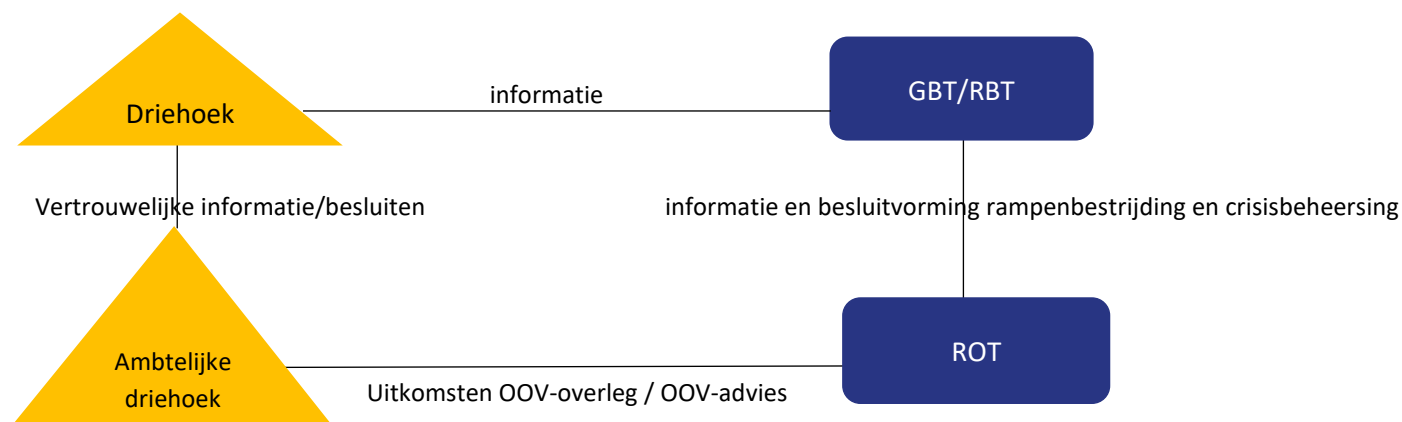
² Per gemeente in Midden-Nederland verschilt het hoe deze functie is ingevuld. Bij de gemeente Utrecht betreft dit bijvoorbeeld de directeur OOV.

Driehoek

((dreiging) openbare orde en strafrecht,
inclusief vertrouwelijke³ veiligheidsinformatie)

GBT/RBT

(strategische crisis- en gevolgbestrijding en nafase)

Meer specifiek behandelen de verschillende teams 'globaal' de volgende thema's:

Team	Thema's
Driehoek	Vervolgdreiging, opsporing, communicatie en handelingsperspectief, informeren en afstemming BT.
GBT/RBT	Bestuurlijke coördinatie van incidenten met een (hoge) maatschappelijke impact. Onder andere waar het gaat over emotie in de samenleving, politiek, communicatie en nazorg).
ROT/OKT	Operationele leiding van de effecten van een (dreigend) incident, afstemming met andere betrokken partijen en strategisch adviseren van het BT, coördinatie in het geval van meerdere CoPI's.

4. Scenario-uitwerking

Bij dit incidenttype is onderscheid te maken in twee scenario's:

1. Een **dreiging** van een incident met extreem geweld of terrorisme:
  - 1A. Algemene dreiging
  - 1B. Concrete dreiging
2. Een **daadwerkelijk incident** (extreem geweld of een terroristische aanslag).

In de onderstaande matrix wordt per scenario het volgende uitgewerkt.

- Uitleg incidenttype/scenario
- Organisatie van de keten (welke organisatie is leading)

³ Vertrouwelijke veiligheidsinformatie betreft informatie die uitsluitend gedeeld kan worden met geautoriseerde personen. Het betreft zogenaamde artikel 60 informatie. Deze mogen veiligheids- en inlichtingendiensten enkel delen met geautoriseerde personen in de driehoek.

- Wie informeert wie (informatielijnen)
- Specifieke en aanvullende doelen en uitgangspunten (ten opzichte van de algemene uitgangspunten).
- Mogelijke maatregelen.

De algemene uitgangspunten als benoemd op pagina 1 gelden voor alle scenario's. In de matrix worden enkel de specifieke en aanvullende doelen en uitgangspunten benoemd. Verderop in deze informatiekaart is een (niet uitputtende) lijst met mogelijke sleutelbesluiten te vinden.

SCENARIO 1A: ALGEMENE DREIGING

Scenario uitleg	Organisatie keten	Wie informeert wie (en hoe?)	Doelen en uitgangspunten	Mogelijke maatregelen (zie H7)
1A. Algemene dreiging Dreigingssituatie waarbij bijvoorbeeld Utrecht en/of andere gemeenten binnen de VR's in Midden-Nederland als doelwit wordt benoemd voor een mogelijke aanslag. Bijvoorbeeld n.a.v. een aanslag in het buitenland.	<ul style="list-style-type: none"> • Driehoek, indien noodzakelijk aangevuld met de NCTV/AIVD (besluiten). • (N)SGBO <p><i>Indien een algemene dreiging concreet wordt, zie scenario 1B: concrete dreiging</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijk van welke partij over de informatie beschikt, informeren NCTV, politie en/of AIVD het bevoegd gezag (burgemeester en HOvJ) • Burgemeester informeert OOV • OOV bereidt i.a.m. OM en politie notitie driehoek voor met doelen en uitgangspunten. • Politie start (N)SGBO of TDA op. • Driehoekspartijen wisselen onderling informatie over de dreiging uit. • Zo lang dreiging algemeen is en er geen concrete aanwijzingen zijn, dan geen verdere actie/informatie richting regionale crisisorganisatie. 	<p><u>Doelen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beschermen van (bedreigde) bevolking en beperken schade. 2. Voorkomen van een aanslag. 3. Opsporen en vervolgen van verdachte(n). 4. Tegengaan van maatschappelijke onrust. 5. Zo spoedig mogelijk terugkeren naar normale situatie. <p><u>Aanvullende uitgangspunten:</u> Naast de uitgangspunten op pagina 1 kunnen de volgende aanvullingen gelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie-gestuurd werken: we activeren netwerken in steden/dorpen en wijken en halen (en brengen) informatie. Ook halen we het sentiment en gevoel op. 	<p>Zie de lijst met sleutelbesluiten (H7). Bij dit scenario de volgende aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzet op intelligence; • Inzet van spotters op hotspots in Midden-Nederland; • Handhaving netwerken, voelsprietten uit in de wijken; • Meer zichtbare aanwezigheid politie op straat, verscherpte toegangscontroles; • Benut specifieke kennis rondom dit thema bij gemeenten, politie, OM en veiligheidsregio en werk in een denktank scenario's gedetailleerd en gezamenlijk uit.

SCENARIO 1B: CONCRETE DREIGING

Scenario uitleg	Organisatie keten	Wie informeert wie (en hoe?)	Doelen en uitgangspunten	Mogelijke maatregelen (zie H7)
1B. Concrete dreiging Concrete dreigingssituatie waarbij mogelijke verdachten, locatie, target, tijd en/of	<ul style="list-style-type: none"> • Driehoek, eventueel aangevuld met NCTV/AIVD (besluiten) • (N)SGBO ter preparatie (operatie). 	<ul style="list-style-type: none"> • Afhankelijk van welke partij over de informatie beschikt, informeren NCTV, politie en/of AIVD het bevoegd gezag (burgemeester en HOvJ) • Burgemeester informeert OOV • OOV bereidt i.a.m. OM en politie notitie driehoek voor met doelen en uitgangspunten. 	<p><u>Doelen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beschermen van (bedreigde) bevolking en beperken schade. 2. Voorkomen van een aanslag. 3. Opsporen en vervolgen van verdachte(n). 4. Tegengaan van maatschappelijke onrust. 5. Zo spoedig mogelijk terugkeren naar normale situatie. 	<p>Zie de lijst met sleutelbesluiten (H7). Bij dit scenario de volgende aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benut specifieke kennis rondom dit thema bij gemeenten, politie, OM en veiligheidsregio en werk in een denktank scenario's gedetailleerd en gezamenlijk uit. Bereid je multidisciplinair voor (ook binnen bv. de witte kolom);

modus operandi bekend is.	<ul style="list-style-type: none"> Regionale crisisorganisatie i.v.m. preparatie effect op multidisciplinaire processen en mogelijke gevolgbestrijding. 	<p>De doelen en uitgangspunten worden met de regionale crisisorganisatie gedeeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> Burgemeester informeert algemeen directeur VR/Veiligheidsdirectie en kan de directeur uitnodigen voor de driehoek. Strategisch adviseur OOV of crisismanager OOV informeert regionale crisisorganisatie veiligheidsregio via de (R)OL/CIM (Caco)⁴ (onder radar om te prepareren) (R)OL zet (in afstemming met directeur VR/Veiligheidsdirectie) preparatie regionale crisisorganisatie in gang. Crisisorganisatie kan eventueel bestuurlijke informatievoorziening voorbereiden richting overige gemeenten. Politie start (N)SGBO op. Hier kan een (R)OL aan toegevoegd worden om de multidisciplinaire inzet afgestemd te houden. Defensie kan afhankelijk van de dreiging aansluiten in de SGBO en/of ROT. Er bestaan drie wijzen van aanvragen Militaire Bijstand: de eenvoudige aanvraag (KMar bijstand) via convenant (Art. 58 PW), de reguliere aanvraag (door BM, HOvJ of Vz VR), of de aanvraag i.h.k.v. TGB/Extreem geweld bij landelijke concrete dreiging (bij dit scenario n.v.t.). 	<p><u>Aanvullende uitgangspunten:</u> Naast de uitgangspunten op pagina 1 kunnen de volgende aanvullingen gelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> Informatie-gestuurd werken: we activeren netwerken in steden/dorpen en wijken en halen (en brengen) informatie. Ook halen we het sentiment en gevoel op. Voor crisiscommunicatie zie hoofdstuk 5 van dit document. Voor nafase en de (R)OL van de burgemeester zie hoofdstuk 6 van dit document. 	<ul style="list-style-type: none"> Ontkoppelen kritieke processen: denk na over annuleren/ontruimen vitale objecten of gebieden, evenementen, OV-terminals, etc. Neem impact voor (vitale) partners hierin mee en communiceer. Al dan niet waarschuwen van publiek of op een andere manier communicatie benutten om een gevoel van gevaar en maatschappelijke onrust te beperken; Treffen van maatregelen om de weerstand te verhogen binnen een sector of het verhogen van het dreigingsniveau (Min JenV/NCTV); Mogelijke inzet Defensie B&B als bijstand aan politie (onder gezag HOvJ of gezag BM waar het gaat om OOV). Inzet DSI (gezag bij HOvJ, AP of LP). Aanwijzen veiligheidsrisicogebieden in kader handhaving openbare orde (burgemeester) of aanwijzen permanente veiligheidsrisicogebieden in het kader van opsporing terroristische misdrijven (min. JenV); Bekendmaken informatie en achtergrond mogelijke verdachten/organisatie (OM/NCTV); Inzetten noodbevoegdheid: noodbevel of noodverordening.
---------------------------	--	--	--	--

SCENARIO 2: DAADWERKELIJK INCIDENT

Scenario uitleg	Organisatie keten	Wie informeert wie (en hoe?)	Doelen en uitgangspunten	Mogelijke maatregelen (zie H7)
<p>2. Daadwerkelijk incident</p> <p>Daadwerkelijk incident met extreem geweld of een terroristische</p>	<ul style="list-style-type: none"> Regionale crisisorganisatie (CoPI, ROT, GBT/RBT) Driehoek, eventueel 	<p>Alarmering verloopt via reguliere afspraken uit het RCP (GRIP). Daarnaast kan de politie de ‘rode-knop procedure’ en manhunt starten.</p> <ul style="list-style-type: none"> Afhankelijk van welke partij over de informatie beschikt, informeren NCTV, politie 	<p><u>Doelen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Het redden van mensenlevens en voorkomen van gezondheidsschade. Het voorkomen van (directe) vervolgaanslagen en/of slachtoffers. Het opsporen en vervolgen van de daders. 	<p>Zie de lijst met sleutelbesluiten (H7). Bij dit scenario de volgende aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Voorzitter VR kan gebruik maken van zijn/haar bevoegdheden op grond van artikel 39 Wvr.

⁴ De Regionaal Operationeel Leider kijkt samen met de functionaris 24/7 VIC (Caco of CIM) op welke wijze de VRU zich dient te prepareren.

<p>aanslag in een van de gemeenten in Midden-Nederland. Daders zijn nog niet aangehouden of uitgeschakeld (er vindt een manhunt plaats). (vb. tramaanslag, aanslag vliegveld Zaventem).</p>	<p>aangevuld met NCTV/AIVD.</p> <ul style="list-style-type: none"> (N)SGBO <p>Besluiten van het GBT/RBT zijn gericht op het nemen van maatregelen en voorzieningen ter afhandeling van het incident en over de wijze van crisisbeheersing.</p> <p>Besluiten in de driehoek hebben betrekking op veiligheidsonderwerpen die vanwege hun aard alleen in driehoeksverband besproken kunnen worden. Besluiten zijn gericht op het wegnemen van dreigingssituaties, opsporing van verdachten en voorkomen van (grootschalige) openbare ordeverstoringen.</p> <p>Het uitgangspunt is dat informatie</p>	<p>en/of AIVD het bevoegd gezag (burgemeester en HOvJ). De driehoek werkt samen met het BT.</p> <ul style="list-style-type: none"> Burgemeester informeert OOV. OOV bereidt i.a.m. OM en politie notitie driehoek voor met doelen en uitgangspunten. De doelen en uitgangspunten worden met de regionale crisisorganisatie (BT) gedeeld, zodat er eenduidig opgetreden wordt. Burgemeester informeert algemeen directeur VR/Veiligheidsdirectie en kan de directeur uitnodigen voor de driehoek. Strategisch adviseur OOV of crisismanager OOV informeert regionale crisisorganisatie VR over uitkomsten driehoek via de (R)OL/CIM (Caco)⁵. Crisisorganisatie wordt ingezet: CoPI op plaats incident (afgeschermd in coldzone), ROT en BT op reguliere plekken. Politie start (N)SGBO op. Hier kan een (R)OL aan toegevoegd worden om de multidisciplinaire inzet afgestemd te houden⁶. Defensie kan afhankelijk van de dreiging aansluiten in de SGBO of ROT. Er bestaan drie wijzen van aanvragen Militaire Bijstand: de eenvoudige aanvraag via convenant (Art. 58 PW), de reguliere aanvraag (door BM, HOvJ of Vz VR), of de aanvraag i.h.k.v. TGB/Extreem geweld bij landelijke concrete dreiging (bij dit scenario n.v.t.). De algemeen directeur/voorzitter veiligheidsdirectie of burgemeester (of Vz VR) kan optioneel aansluiten bij de ICCb of MCCb. Zorg dat de NCTV aan tafel zit in de driehoek, het ROT en het BT. <p><i>Het uitgangspunt is dat informatie multidisciplinair wordt gedeeld, tenzij de vertrouwelijkheid dit niet</i></p>	<p>4. Het voorkomen of beperken van maatschappelijke onrust.</p> <p>5. Het bijdragen aan een zo snel mogelijke terugkeer naar een genormaliseerde situatie en aan maatschappelijke veerkracht.</p> <p><u>Uitgangspunten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Bij een vermoeden van terrorisme vindt een snelle opschaling plaats, ook als het terroristisch oogmerk nog niet is bevestigd. We werken op basis van een acceptabel risico voor hulpverleners. Hulpverlening gaat voor opsporing. Grootschalige hulpverlening vindt plaats tenzij hulpdiensten aangeven dat het niet veilig is. Informatie-gestuurd werken: we activeren netwerken in steden/dorpen en wijken en halen (en brengen) informatie. Ook halen we het sentiment en gevoel op. We gaan uit van risicobeheersing en niet risico-uitsluiting. Zo snel mogelijk terugkeer naar het normale leven/Het normale leven gaat zoveel mogelijk door. Brede zorg voor getroffen en gedifferentieerd naar doelgroepen. We gaan uit van zelfredzaamheid (focus op verminderd zelfredzamen). Open en transparante communicatie (zie H5). Informatie wordt multidisciplinair gedeeld, tenzij opsporings- of intelligence belang zich hiertegen verzet. Informatie over dreiging wordt openbaar gemaakt als het mensenlevens kan redden. Voorkomen slachtoffers gaat voor economische gevolgen en milieuschade. 	<ul style="list-style-type: none"> Snelle crisiscommunicatie: eerste publieke duiding van een incident of ramp als ‘mogelijk terrorisme’ (lokaal gezag, nationaal: JenV). Gebruik communicatie (lokaal en landelijk) om bij vervolgdreiging (het gevoel van) gevaar zo veel mogelijk te beperken. Geef eenduidige handelingsperspectieven. Bij advies binnen blijven: informeer vitale partners en bespreek consequenties (bv. OV rijdt niet). Ontkoppelen kritieke processen: denk na over annuleren/ontruimen vitale objecten of gebieden, evenementen, OV-terminals, etc. Neem impact voor (vitale) partners hierin mee en communiceer. Ontkoppelen kritieke processen: Stilleggen maatschappelijke activiteiten: sluiten scholen, stilleggen treinverkeer, sluiten luchtruim, sluiten wegen, etc. Blokkeren GSM-verkeer. Het treffen van maatregelen in het kader van het betreffende risico door eerstverantwoordelijke partijen (privaat en publiek). Inzet DSI gericht op voorkomen vervolgaanslag (gezag bij HOvJ, AP of LP). Grootschalige inzet politie (of KMAR). De inzet van hulpverleners en/of militairen bij een bedreigende situatie (NCTV). Mogelijke inzet Defensie B&B als bijstand aan politie (onder gezag HOvJ of gezag BM waar het gaat om OOV). Verhogen/verlagen dreigingsniveau terrorisme (landelijk of geografisch nader afgebakend) door de NCTV. Zie stappenplan algemeen deel IBP (Deel I). Benut specifieke kennis rondom dit thema bij gemeenten, politie, OM en veiligheidsregio in je crisisteam(s). Aanwijzen veiligheidsrisicogebieden in kader handhaving openbare orde (burgemeester) of aanwijzen permanente
---	--	---	--	---

⁵ De Regionaal Operationeel Leider ((R)OL) kijkt samen met de CIM op welke wijze de driehoek besluiten impact hebben op de Veiligheidsregio. Bespreek dit ook in BT-verband.

⁶ (R)OL op basis van vrije instroom

	<p>multidisciplinair wordt gedeeld, tenzij de vertrouwelijkheid dit niet toestaat.</p> <p>Informatie inzake veiligheid hulpverleners wordt altijd gedeeld.</p>	<p><i>toestaat. Informatie inzake veiligheid hulpverleners wordt altijd gedeeld.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bij schaarste van middelen en/of capaciteiten gaat het beschermen van personen voor op faciliteren maatschappelijke initiatieven (nafase zie H6). • Indien mogelijk wordt afgestemd over maatregelen met Rijk, de VR, en andere gemeenten in de VR. Het VIC wordt gebruikt voor bestuurlijke informatievoorziening richting gemeenten en crisispartners. 	<p>veiligheidsrisicogebieden in het kader van opsporing terroristische misdrijven (OM).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekendmaken informatie en achtergrond mogelijke verdachten/organisatie (OM i.c. HOvJ). • Inzetten noodbevoegdheid: noodbevel of noodverordening. • Activeren binnenlandse grenscontroles i.r.t. de vereisten van het Schengenverdrag. <p><i>Genomen maatregelen hebben een zo beperkt mogelijke maatschappelijke impact en duur.</i></p>
--	--	--	---	--

5. Risico en crisiscommunicatie

Crisiscommunicatie is gericht op het beantwoorden van de maatschappelijke informatiebehoefte, op schadebeperking en betekenisgeving. In het geval van een incident met extreem geweld of een (mogelijke) aanslag is de communicatie in eerste instantie gericht op schadebeperking: acute preventieve maatregelen, het redden van mensenlevens en maatregelen om de gevolgen van een aanslag te minimaliseren. Koppel tijden aan handelingsperspectieven en leg uit waarom je maatregelen neemt (bv. bij advies binnen blijven). Communicatie bij een dreiging of aanslag volgt de reguliere bevoegdheden en verantwoordelijkheden en wordt altijd afgestemd tussen de veiligheidsregio, gemeente, politie en/of OM. Crisiscommunicatie staat den dienste van de crisisorganisatie. Hiermee bedoelen we dat de communicatie aansluit op de uitgangspunten zoals deze zijn vastgesteld in de strategische crisisteams (driehoek en/of BT).

De volgende kernwaarden voor crisiscommunicatie bij extreem geweld en terrorisme zijn van toepassing:

- Gericht op vertrouwen: communicatie is open en heeft als doel het vertrouwen uit te stralen en terug te brengen;
- Verbindend: samen bereik je meer, leg verbinding zowel binnen partijen, gemeenschappen, media en andere belanghebbenden;
- Wees zowel online als offline aanwezig: online kanalen en oplossingen zijn snel en adequaat, verbind beide werelden (voorbeeld vlogs bij de tramaanslag).
- Communiceer met impact: sluit aan bij het sentiment dat leeft in de samenleving.

5.1 Verantwoordelijkheden

Wat betreft het verantwoordelijk gezag is de hoofdlijn dat de burgemeester verantwoordelijk is voor de openbare orde en veiligheid, en de HOvJ voor de strafrechtelijke handhaving. In de tabel hieronder staan de communicatieverantwoordelijkheden weergegeven. **Van belang is dat met elkaar bepaald wordt wie wanneer en hoe communiceert.**

Communicatie over:	Verantwoordelijk:
Feiten lokaal	Communicatieadviseur CoPI en/of woordvoerder politie/OM (afstemmen!)
Duiding situatie ⁷ en handelingsperspectieven lokaal	Burgemeester binnen driehoek / voorzitter VR (bij terrorismescenario)
Handhaving openbare orde en veiligheid	Burgemeester / voorzitter VR
Veiligheidsmaatregelen lokaal	Burgemeester / voorzitter VR (maatregelen openbare orde) en OM (maatregelen inzake opsporing)
Veiligheidsmaatregelen algemeen	NCTV, politie/KMar
Opsporingsonderzoek, het strafrechtelijk onderzoek en strafvervolgning (ook bij vluchtende dader)	OM / Landelijk Parket

⁷ Betekenisgeving voor de doelgroepen die vallen onder lokaal gezag. Bijvoorbeeld: wat betekent dit voor de inwoners van Utrecht? Dit is aan de burgemeester. Wat een aanslag betekent voor NL is aan de MP. Het officiële stempel terrorisme kan weken/maanden duren.

Feiten en duiding nationaal	Betrokken vakminister (bijvoorbeeld JenV over veiligheidsmaatregelen)
Duiding en handelingsperspectieven nationaal	MP / vice-MP
Duiding gevolgen samenleving, oproep tot saamhorigheid en tolerantie, doorgaan met manier van leven	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (naast de MP, gericht op sociale cohesie)
Duiding nationaal en symboolfunctie	Koning
Duiding internationaal	Minister van Buitenlandse zaken / MP
Dreigingsniveau / aard van de dreiging	NCTV
Gevolgen voor eigen organisatie, medewerkers en/of directe gevolgen voor klanten of leveranciers	Private partijen
Bevestigen/ontkennen terrorisme	OM, in overleg met lokaal gezag, politie/KMar en NCTV ⁸ .

5.2 Uitgangspunten crisiscommunicatie

In de eerste momenten na een incident ontstaan direct geruchten en vragen over de aard van het incident. De eerste operationele communicatieve acties na een incident zijn vergelijkbaar voor zowel extreem geweld als terrorisme. Op dat moment is nog veel onzeker, maar is de informatiebehoefte groot. Communicatieprofessionals kunnen in die periode terugvallen op vooraf opgestelde uitgangspunten:

- De communicatie uitingen zijn omgevingsbewust, proactief, open, tijdig en consistent;
- Communiceer vlot en frequent en hanteer hierin een vast ritme zodat duidelijk is wanneer het publiek meer informatie kan verwachten;
- Communicatie vanuit bestuurders verbindt de samenleving en sluit aan en activeert de veerkracht van individuele burgers en van de Nederlandse samenleving als geheel.

Specifieke uitgangspunten crisiscommunicatie bij extreem geweld

Communiceer over zichtbare maatregelen en indien wenselijk/mogelijk ook over onzichtbare maatregelen. Vertel wat je wel en wat je niet weet, ontkracht geruchten of laat weten dat je de geruchten kent en ze onderzoekt.
Geef eerlijk en helder aan wanneer vanuit veiligheidsoverwegingen communicatie over maatregelen niet mogelijk is
Geef procesinformatie
Geef een duidelijk handelingsperspectief mee en hang hier indien mogelijk een termijn aan
Communiceer zonder afstemming met partners nooit over slachtoffers, identiteiten van slachtoffers, scenario's, oorzaken en schade (SISOS)
Communicatie volgt de reguliere lijnen, zorg voor eenduidigheid en tijdigheid in de communicatieberichten van verschillende partners
Benut waar mogelijk actief experts om toelichting te geven aan het publiek over het desbetreffende onderwerp wanneer een incident een complexe aard kent

Specifieke uitgangspunten crisiscommunicatie bij (het vermoeden van) terrorisme

Zolang onzeker is of een incident een terroristische aanslag is, maar de mogelijkheid wel bestaat, benoem dit dan (vb. vlog tramaanslag)
Zolang niet zeker is of daders religieuze, etnische of politieke motieven hebben, vermijd dan de verwijzing naar religies, etniciteit of politieke stromingen. (Benoemen identificeert en isoleert een groep en kan polarisatie in de hand werken)
Sluit een terroristische aard van een incident alleen uit wanneer dit voldoende onderbouwd kan worden in de communicatie. Zonder de juiste onderbouwing werkt het uitsluiten averechts en kan dit voor onrust zorgen.

5.3 Aandachtspunten en dilemma's

- Het omgaan met desinformatie: Enerzijds is het doel van crisiscommunicatie maatschappelijke onrust voorkomen en onjuiste informatie ontkrachten, anderzijds is een belangrijk doel geen (extra) aandacht genereren voor onwaarheden.

⁸ In verband met landelijke duiding en impact.

- Het waarschuwen van het publiek bij dreiging om (een gevoel van) gevaar en maatschappelijke onrust/ontwrichting zo veel mogelijk te beperken: Dit kan onbedoeld bijdragen aan angst en onrust, terwijl slechts beperkt handelingsperspectief beschikbaar is. Tegelijkertijd is het communiceren soms noodzakelijk om slachtoffers te voorkomen.
- Communiceren over beveiligingsmaatregelen: Rekening houdend met de interpretatie hiervan van het publiek of vermeende (terroristische) daders en mogelijk gedragsverandering van de daders.
- Benoemen van naam verdachte of de ideologie die aan het incidenten grondslag ligt: Terrorisme is gericht op aandacht en dus gebaat bij zoveel mogelijk media-aandacht. In de communicatiestrategie is het van belang dit doel niet in de hand te werken, het moet dus een bewuste keuze zijn om de naam van de verdachte of ideologie wel of niet te noemen.

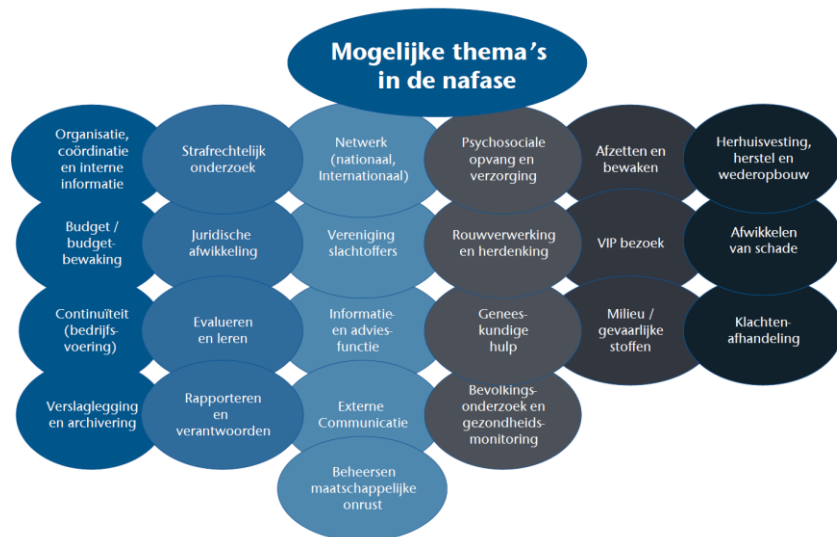
In het NL-Alert berichtenboek zijn voorbereide boodschappen opgesteld inzake extreem geweld en terrorisme. Daarnaast zijn door de NCTV voorbereide boodschappen en communicatie-uitingen voorbereid in de koepelnotitie. Gebruik deze bij een dreiging of incident. De koepelnotitie is te vinden op <https://crisisutrecht.nl/>⁹. Denk bij de inzet van de NL-Alert goed na of er mogelijk nog mensen in gevaar zijn (vb. opgesloten in kast bij de Apple-Store gijzeling in Amsterdam). Dit kan een reden zijn om het middel wel of niet in te zetten.

5.4 Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC)

Het NKC¹⁰ coördineert de pers- en publieksvoorlichting vanuit de rijksoverheid. Het NKC adviseert de crisis overleggen op rijksniveau over de te volgen communicatiestrategie en de communicatieve gevolgen van (voor)genomen besluiten. Het NKC haalt daartoe 'de buitenwereld binnen' door het monitoren en analyseren van media, internet en pers- en publieksvragen. Het NKC formuleert afgestemde communicatiekaders en –boodschappen en stemt deze af met de veiligheidsregio/direct betrokken gemeenten. Hiertoe heeft het NKC voorbereide communicatiestrategieën en spreekteksten voor burgemeesters voorbereid. Het NKC is 24/7 te bereiken via het telefoonnummer **070 – 751 5151**

6. Nafase

Direct na een incident met extreem geweld of terrorisme staat alles in het teken van het redden van levens, het aanhouden van de daders, voorkomen van vervolgingen en het kanaliseren van eerste emoties en reacties. In de uren, dagen en maanden die volgen spelen er waarschijnlijk tal van vraagstukken. De nafase na een aanslag met veel slachtoffers is waarschijnlijk intensief en van lange duur, ook voor het eigen personeel¹¹ en de eigen organisatie. Voorbeelden van thema's die in de nafase kunnen spelen zijn:

⁹ Dit geldt enkel voor de Veiligheidsregio Utrecht. De planvorming is in Gooi en Vechtstreek/Flevoland op te vragen via de informatiemanager en via de gemeenschappelijke Teams-omgeving van het veiligheidsbureau.

¹⁰ <https://www.nctv.nl/organisatie/cb/crisiscommunicatie/NKC/index.aspx>

¹¹ Denk ook aan weerbaarheid en continuïteit eigen dienst.

De intensiteit hiervan is afhankelijk van de specifieke situatie, zoals het aantal slachtoffers, of er doden te betreuren zijn, of er verdachten kunnen worden aangehouden, de aangerichte materiële schade, en dergelijke. Veiligheidspartners moeten rekening houden met een situatie die de reguliere behoefte aan nazorg overstijgt en van langere duur is. Het incident heeft bovendien een grote impact op hulpverleners. Ook de nafase vergt een goede afstemming en een gezamenlijke aanpak op lokaal, regionaal en nationaal niveau, zowel qua maatregelen als qua zorg voor en steun aan slachtoffers. Geadviseerd wordt:

- In de nafase gezamenlijke doelen en uitgangspunten vast te stellen. Er blijft ruimte voor sleutelmomenten- en besluiten.
- Pas af te schalen als er een multidisciplinair een overdrachtsdocument is ingevuld en de gemeente(n) een goed en voldragen nafaseplan heeft op kunnen stellen. Hierin wordt het inrichten van een stuurgroep meegenomen. Deze stuurgroep kan toezien op het leren van de inzet en aanpak van een bepaald incident. Dit ook naar voorbeeld van de tramaanslag.
- Maak gebruik van de leerpunten van de incidenten in Alphen aan de Rijn en de tramaanslag in Utrecht. Deze nafaseplannen zijn op te vragen bij de sectie Bevolkingszorg of de desbetreffende gemeente. Ook dient er rekening gehouden te worden met het beveiligen en begeleiden van eventuele burgerinitiatieven, zoals stille tochten.

7. Lijst sleutelbesluiten

In de dynamiek rondom dreigingen en incidenten kunnen besluiten zeer impactvol en escalerend dan wel de-escalerend werken. Deze besluiten noemen we sleutelbesluiten. Deze lijst is niet limitatief, maar richtinggevend. De sleutelbesluiten zijn op thema geordend en tevens zijn de overwegingen/consequenties van de besluiten beschreven alsmede wie bevoegd is tot het nemen van het besluit.

Organisatie: Vaststellen lokale en regionale structuur, deelname aan Rijksstructuur. Vergadering staat stil bij afwijkingen in onderstaande besluiten.			
Lokale/regionale crisisstructuur			
	Sleutelbesluit	Overweging en/of consequentie	Besluit/actie (genomen) door
01	Driehoek of Beleidsteam bijeen.	NCTV, evt. AIVD en/of HOvJ LP uitnodigen (en/of betrokken crisispartners). AC DSI in driehoek.	BM of VZ VR (artikel 39 Wvvr)
02	CoPI/ROT komen bijeen conform crisisplan.	Afhankelijk van dreiging/incident kan (R)OL toegevoegd worden aan BT of SGBO. Denk aan het alarmeren van een 2 ^e OVD per dienst voor het CoPI.	(R)OL
03	Actiecentrum crisiscommunicatie bijeen (automatisch bij opschaling ROT)	Overweeg een actiecentrum met vertegenwoordigers politie, OM, VR, gemeente.	BM (na advies BT)
Rijks- en landelijke organisatie			
	Sleutelbesluit	Overweging en/of consequentie	Besluit/actie (genomen) door
04	Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb) bijeen evenals de Ministeriele Commissie Crisisbeheersing (MCCb).	Gemeente (directeur veiligheid) of directeur VR/Veiligheidsdirectie in ICCb (al dan niet via conference-call). Telefonisch contact met NCTV en/of minister JenV en/of Minister President.	BM (of directeur veiligheid), Directeur VR/Veiligheidsdirectie
05	Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) komt bijeen.	Afvaardiging OM, politie, gemeente/veiligheidsregio. Devies is afstemming!	Communicatieadviseur BT
06	Dreigingsniveau in NL (of delen van NL) wordt verhoogd naar kritiek.	Leidt niet tot wijzigingen in bevoegdheden	Minister JenV
07	N-SGBO komt bijeen voor landelijke coördinerende politimaatregelen.	In iedere eenheid een SGBO-CTER	AC NSGBO – Korpsleiding

Lopende maatregelen: *Kennis nemen van genomen maatregelen. Vergadering staat stil bij afwijkingen en aanvullingen op onderstaande besluiten.*

Eerste uur (Gouden uur)

	Sleutelbesluit	Overweging en/of consequentie	Besluit/actie (genomen) door
09	Redden van slachtoffers. Dit gaat voor opsporen, behalve bij nieuw gevaar op nog groter risico op verlies van levens.	Maak gebruik van de ontwikkelde zonekaarten (als hulpverlener op straat).	Hulpverleners op straat (politie, brandweer, ambulance)
10	Inzet Dienst Speciale Interventies (DSI). Met info DSI (en QIT) bepalen Ovd’s (of motorkapoverleg) óf en wanneer het plaats incident veilig genoeg is voor betreden hulpverleners (aanvaardbaar risico).	Informatie optreden vanuit HOvJ landelijk parket of (voorkeur) politie. Maak gebruik van de ontwikkelde zonekaarten (als hulpverlener op straat).	Inzet DSI: HOvJ LP ¹² Betreden PI: eerste eenheid/OVD
11	Quick Identification Team (QIT) actief voor identificeren dader.		AC Politie eenheid Midden-Nederland
12	Acute verhoging van interventiecapaciteit.	In afstemming met HOvD politie lokale eenheid.	HOvD Politie landelijke eenheid
13	Acute verhoging van weerstandscapaciteit (BE): extra bewaking op specifieke locaties.		NCTV en/of lokale driehoek door tussenkomst van NSGBO/AC Politie MNL.
14	Bewakingseenheden (BE) van de politie dragen lange wapens.		BM (vooraf, anders achteraf) inzake OOV. HOvJ bij concrete dreiging.
15	Hot-, warm-, cold zone (1 ^e ring), omgevingsring, ontruimen gebied, bewaken plaats delict.	Bepalen ‘onveilig gebied’. Zie ook afspraken eerste eenheden bij extreem geweld / zonekaarten extreem geweld.	Doorlopend MKO (daarna eventueel CoPI)
16	Meer politiecapaciteit zichtbaar op straat; bv. op drukke plekken.	Inzet spotters, bijvoorbeeld op drukke plaatsen/risicolocaties.	HOvD politie / AC politie MNL
17	Maximale inzet op intelligence t.b.v. verzamelen, duiden en opsporen.		HOvD politie / AC politie MNL
18	Inzet managen maatschappelijke onrust door activeren netwerken in de wijken.		AC politie MNL / gemeente / BT
19	Activering GHOR-organisatie incl. ketenpartners (RAV, ziekenhuizen, huisartsen, GGD, NRK, etc.)	Conform geldende werkwijze	Directeur Publieke Gezondheid (DPG)
20	Van regionale naar landelijke gewondenspreiding (opschalen acute zorg) ter voorbereiding.	Impact op reguliere continuïteit van zorg. Inzet calamiteitenhospitaal.	Directeur Publieke Gezondheid (DPG)
21	Opstarten van slachtoffer informatie systematiek (SIS) voor verwanteninformatie.	Complexer bij landelijke gewondenspreiding.	Ovd-Bevolkingszorg en/of AC Bevolkingszorg
22	Aanwezigheid externen bij vergaderingen (NCTV, evt. AIVD en/of HOvJ LP).	Naar behoefte kunnen ook andere crisispartners aansluiten (opgavegericht)	BM/Vz VR (advies BT)

Bewaken & Beveiligen

	Sleutelbesluit	Incidentgebied	Overige gebieden	Besluit/actie (genomen) door
23	Zichtbaar dragen lange wapens door politie (bewakingseenheden).	Ja	Locatie(s) bepalen	BM (vooraf, anders achteraf) inzake OOV.

¹² Tegenwoordig is het Operationeel Plan Van Inzet (OPVI) extreem geweld van kracht. Hiervoor is geen toestemming van de Minister JenV meer noodzakelijk. Voor alle andere OPVI’s of voor een geplande inzet wel. Voor de OPVI Extreem geweld is de HOvJ Landelijk Parket aangewezen als het bevoegd gezag.

				HOvJ bij concrete dreiging. Afstemming NCTV/ICCb.
24	Keuze welke vitale/symbolische objecten & instellingen binnen Midden-Nederland B&B krijgen.	Ja	Keuze bepalen	BM of HOvJ (na overleg in driehoek of BT). BM vanuit OOV, HOvJ vanuit concrete dreiging op personen/objecten of diensten.
25	Wijze van B&B bij gekozen objecten en instellingen.	Zwaar	Licht/medium/zwaar	BM of HOvJ (na overleg in driehoek of BT). BM vanuit OOV, HOvJ vanuit concrete dreiging op personen/objecten of diensten.
26	Mate van B&B bij gekozen objecten en instellingen.	Afgrendeling	Vrije of beperkte doorgang/ afgrendeling	BM of HOvJ (na overleg in driehoek of BT). BM vanuit OOV, HOvJ vanuit concrete dreiging op personen/objecten of diensten.
27	Inzet Defensie voor B&B.	Ja/nee	Ja/nee	Verzoek burgemeester of BM, aan minister JenV + Defensie. BM inzake OOV, HOvJ bij concrete dreiging.
28	Starten renegade-procedure (neerhalen ongeïdentificeerd vliegtuig).	Ja/nee	Nee	Minister JenV

Openbare orde en openbare veiligheid: ontkoppelen kritieke processen

	Sleutelbesluit	Incidentgebied	Overige gebieden	Besluit/actie (genomen) door
29	Stil leggen openbaar vervoer en/of wegverkeer (NS, Qbuzz, U-OV, Arriva, etc).	Ja	Nee, anders gebied en tijd bepalen	BT (BM/Vz VR), Minister IenW / JenV. Uitvoering door ProRail via meldkamer Spoor.
30	Afgelasten van evenementen en demonstraties.	Ja	Ja	BM/Vz VR (advies BT)
31	Geheel/gedeeltelijk stoppen van culturele en sportieve activiteiten.	Ja	Ja, gebied en tijd bepalen	BM/Vz VR (advies BT), afstemming wethouder
32	(advisering tot) sluiten van winkels.	Ja	Nee, anders gebied en tijd bepalen	BM/Vz VR (advies BT)
33	Inzet bestuurlijke maatregelen (noodbevel, -verordening, gebiedsontzegging).	Ja	Ja/nee, gebied en tijd bepalen	BM/Vz VR (advies BT)
34	Sluiten/ontruimen van onderwijs-, publieke overheidsinstellingen en publieke binnen- en buitenruimtes.	Ja	Nee, anders gebied en tijd bepalen	BM/Vz VR (advies BT) in afstemming met OCW
35	Benaderen risicogemeenschappen (intensivering netwerken) .	Ja	Ja	Driehoek (politie/afdeling veiligheid gemeente.
36	Besluit om bij een bovenregionale crisis de voorzitters van de VR een aanwijzing te geven.	n.v.t.	n.v.t.	De CdK, zo nodig in opdracht van minister JenV

Opsporing en interventie

	Sleutelbesluit	Incidentgebied	Overige gebieden	Besluit/actie (genomen) door
37	Aanwijzen van een veiligheidsrisicogebied (o.b.v. de Wet Opsporing Terroristische Misdrijven) en andere opsporingsmaatregelen.	Ja	Ja/nee, gebied en tijd bepalen	HOvJ (afstemming in BT, besluit in driehoek)

38	Verhogen van extra/bijzondere eenheden (ook verzoek nationaal (her)verdelen capaciteit).	Ja/nee	Ja/nee	NCTV in afstemming met BT/driehoek
39	Informatie (terreur)verdachte(n) vrijgeven.	n.v.t.	n.v.t.	OM, bij voorkeur wel in afstemming met NCTV en BM
Communicatie				
	Sleutelbesluit	Incidentgebied	Overige gebieden	Besluit/actie (genomen) door
40	Mensen oproepen binnen te blijven.	Ja	Nee, anders gebied en tijd bepalen	BM/Vz VR (na advies driehoek of BT)
41	Communicatiestrategie bepalen.	Ja	Ja	BM/Vz VR (na advies driehoek of BT), afstemmen NKC
42	Inzet communicatiemiddelen (NL-Alert, rampenzender, sociale media, publieksnummer, websites) ¹³ .	Ja	Ja	BT. Afstemmen met SA crisiscommunicatie en NKC
43	Oproep tot extra waakzaamheid en het melden van verdachte situaties via 112 evenals het uitkijken naar verdachten en het delen van beelden.	Ja	Ja	BM/Vz VR (advies BT)
44	Informatie slachtoffers vrijgeven (aantallen).	n.v.t.	n.v.t.	BM/Vz VR (advies BT)
Hulpdiensten en gemeente				
	Sleutelbesluit	Incidentgebied	Overige gebieden	Besluit/actie (genomen) door
45	Inzet defensie voor GHOR (t.b.v. behandelcapaciteit, interklinisch vervoer).	Ja/nee	Ja/nee	BT of driehoek, i.o.m.DPG. Bijstandsverzoek wordt door Vz Vr gedaan of door BM op grond van OOV.
46	Afhankelijk van incident/vervolgdreiging voorbereiding hulpdiensten en gemeente(n) (handelingsperspectieven voor personeel).	Ja	Ja	ROT
47	Brandweer & GHOR: stoppen niet-spoedeisende hulp, preventie, risicobeheersing, handhavingstaken.	Ja	Ja	BT
48	Sluiten gemeentelijke diensten (stadhuis, deeltkantoren, bibliotheek, etc.).	Ja	Nee, anders gebied en tijd bepalen	BM (advies BT), i.o.m. gemeentelijke organisatie.
49	Stoppen gemeentelijke uitvoerende taken (BOA's bijvoorbeeld). Denk hierbij ook aan BOA's van andere diensten (bv. ProRail en NS)	Ja	Nee, anders gebied en tijd bepalen	BM (advies BT), i.o.m. gemeentelijke organisatie.
Maatschappelijke veerkracht				
	Sleutelbesluit	Incidentgebied	Overige gebieden	Besluit/actie (genomen) door
50	Activeren nafase voor bijvoorbeeld: behandelen psychosociale problemen, stimuleren van sociale cohesie, garanderen functioneren overheidshulpdiensten, faciliteren maatschappelijke initiatieven (stille tochten) en onderzoek en evaluatie.	n.v.t.	n.v.t.	BM/Vz VR (advies BT en later stuur/projectgroep)

¹³ Ben indien gewenst ook offline aanwezig: denk dan aan het openen van gemeentelijke locaties, politiebureaus en/of brandweerposten.

51	Inzet op maatschappelijke veerkracht door activeren netwerken in wijken.	n.v.t.	n.v.t.	BM/Vz VR (advies BT), in samenwerking met gemeente / politie.
52	Activeren nazorg eigen personeel (eventueel interregionaal).	n.v.t.	n.v.t.	BM/Vz VR (advies BT) (of ROT en later stuur/projectgroep)

8. Relevante naslagwerk en aanvullende documenten

De volgende documenten zijn relevant voor het tactisch/strategische niveau en via crisisutrecht.nl¹⁴ te raadplegen:

Incidentbestrijdingsplan extreem geweld en terrorisme (IBP-EGT) Midden-Nederland <ul style="list-style-type: none"> Deel I – Informatiekaart operationeel Deel II – Informatiekaart tactisch/strategisch (dit betreft dit document) 	Diverse evaluatierapportages van dreigingen, incidenten en oefeningen: <ul style="list-style-type: none"> Evaluatie tramaanslag Utrecht (COT): “Een stad in stilte” Evaluatie schietpartij Ridderhof Alphen a/d Rijn
Multidisciplinaire afspraken eerste eenheden bij extreem geweld (Midden-Nederland) <ul style="list-style-type: none"> Zonekaart extreem geweld eerste eenheden Midden-Nederland Zonekaart extreem geweld command & control Midden-Nederland 	Koepelnotitie communicatie bij een terroristische dreiging/aanslag (NCTV) <ul style="list-style-type: none"> Crisiscommunicatie in de acute fase na een aanslag (NCTV) Wat te zeggen na een aanslag: Spreekteksten burgemeesters (NCTV)
Bestuurlijke netwerkkaart 10 – Terrorismen (NIPV)	Mindmap burgemeesters Terrorismegevolgbestrijding (NIPV, NGB, NCTV)
Netwerkanalyse extreem geweld en terrorisme (VRU)	Veerkrachtig omgaan met aanslagen - een handreiking voor burgemeesters (NIPV)

[KLIK HIER VOOR RELEVANT NASLAGWERK EN AANVULLENDE DOCUMENTEN > CRISISUTRECHT](#)

¹⁴ Dit geldt enkel voor de Veiligheidsregio Utrecht. De planvorming is in Gooi en Vechtstreek/Flevoland op te vragen via de informatiemanager en via de gemeenschappelijke Teams-omgeving van het veiligheidsbureau.

9. Hulpmiddel: strategische families

1. Classificatie

- Wat is dit voor een crisis? > Extreem geweld of terrorisme
- Hoe erg is het? Hoe erg kan het worden? > Denk aan maatschappelijke impact.
- Welke formele definities zijn relevant? > Duiding terrorisme (of we behandelen dit als terrorisme)

4. Ontkoppeling kritieke processen

- Moeten bepaalde kritieke processen of activiteiten worden stilgelegd? Het gaat hierbij om processen/activiteiten die crisismanagement moeilijk (kunnen) maken. Neem hierbij de impact voor partners mee (vb. OV rijdt niet bij advies binnen blijven).

Denk aan:

Openbaar vervoer, evenementen/bijeenkomsten, scholen/ kinderdagverblijven, publieke overheidslocaties, ICT-systemen, nutsvoorzieningen, wegen.

6. Prioritering preventieve bescherming

- Moeten bepaalde groepen, gebouwen of instituties proactief worden beschermd?

Denk aan:

- Religieuze groeperingen
- Aanhangers van een bepaalde groepering (links/rechts)
- Ouderen, kinderen
- Een bepaald type school
- Verminderd- & niet zelfredzamen
- Inwoners rijksdomein

8. Communicatie

- Wat is de vereiste aard en kern van de communicatiestrategie? (conform H5 van dit document)

Denk aan:

- Kernboodschap & framing
- Doelgroepen
- Wie gaat het vertellen
- "Ambassadeurs" en/of experts inroepen
- Gebruik voorbereide boodschappen en moderne middelen (vb. vlog tramaanslag Utrecht)

2. Organisatie van de keten

- Samenwerking driehoek / BT, bestuurlijke opschaling.
- NCTV aan tafel vragen.
- Eventueel functionele keten een rol met eigenstandige bevoegdheden.
- Denk aan eventuele aanvraag van bijstand (defensie).
- Bestuurlijke informatievoorziening richting gemeenten en partners: benut het VIC van de veiligheidsregio.
- Denk aan maatschappelijke partners (en informatie)

10 FAMILIES STRATEGISCHE BESLUITEN:

1. Classificatie
2. Organisatie van de keten
3. Evacuatie/uitwijk
4. Ontkoppeling kritieke processen
5. Schaarsteverdeling
6. Prioritering preventieve bescherming
7. Autoriseren van bijzondere maatregelen
8. Communicatie
9. Herstel
10. Verantwoording

3. Evacuatie/uitwijk

- Moeten bepaalde gebieden of gebouwen worden ontruimd/geëvacueerd?
- Specifieke aandachtsgebieden: vitale objecten, A-locaties en religieuze objecten. Denk aan Stationsgebied Utrecht bv.
- Afweging: economie vs. veiligheid en houdbaarheid van maatregelen.

5. Schaarsteverdeling

- Bestaat er schaarste die onmiddellijk moet worden opgelost?

Denk aan:

- Middelen, materialen (vervoer/levensmiddelen)
- Mensen
- Kennis, expertise
- Energie
- Drinkwater
- Bewaken en Beveiligen

7. Autoriseren bijzondere maatregelen

- Moeten speciale bevoegdheden worden voorbereid om deze crisis het hoofd te bieden?

Denk aan:

- Noodbevel, noodverordening
- Noodtoestand uitroepen
- Inzet DSI, inzet lange wapens
- Bestuurlijke ophouding
- Veiligheidsrisicogebied
- Financiële volmachten

10. Verantwoording

- Welke strategie wordt gevolgd om goed uit te leggen wie wat heeft gedaan (en waarom)?

Denk aan:

- Transparantie?
- Wat leggen we vast?
- Informeren gezagsdragers tijdens crisis?
- Zelf onderzoek initiëren/toezeggen?
- Medewerking extern onderzoek

9. Herstel

- Welke koers wordt ingezet om psychische, fysieke en materiele schade te minimaliseren?

Denk, naast de punten uit H6, aan:

- Gezondheidsonderzoek instellen?
- Nazorg (PTSS; revalidatie)
- Eigen personeel
- Inrichten stuurgroep voor borgen nafase en evaluatie.